

בג"ץ 7566/21
קבוע לדיון: 29.7.26

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

1. וורוד אלחסייני מ.ז. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 580011567

על ידי באי-כוחם עו"ד טל חסין מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

העותרים

נגד

1. ראש שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות
2. משרד הבריאות
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925107; פקס: 02-6467011
3. עיריית ירושלים

על ידי בא כוח עו"ד עידן שחם ממשרד עורכי דין
נבו קידר בלום מרח' שדרות רוטשילד 3, תל-אביב
טלפון: 03-5668665; פקס: 03-5667665

המשיבים

תצהיר תשובה מטעם המשיבים 2-1

בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד, ולקראת הדיון הקבוע בעתירה ביום 29.7.26, מוגש בזאת תצהיר תשובה מטעם המשיבים 2-1 (להלן: **המשיבים** או **משרד הבריאות** או **המשרד**).

1. עניינה של העתירה, אשר הוגשה ביום 8.11.21, בבקשת העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים לבוא וליתן טעם:

"מדוע לא יקימו שתי תחנות לאם ולילד (להלן: **"תחנות טיפת חלב"**) בשכונות ירושלים המזרחית אשר מעבר לגדר ההפרדה בצפון מזרח העיר – מחנה הפליטים שועאפט והשכונות הסמוכות אליו ראס ח'מיס, ראס שחאדה ודחיית א-סאלם; ומדוע לא יממנו, יפעילו ויאיישו תחנות אלה בכוח אדם הולם, בהתאם לסטנדרטים הקבועים בנהלי המשיב 2 ובפיקוחו."

2. ביום 25.4.22 וביום 17.11.25 התקיימו דיונים בעתירה, וביום 17.11.25 ניתן צו על תנאי, כדלקמן:

"מאז הגשת העתירה חלף זמן רב. חרף הפעולות שנעשו ואשר בעבר הניחו בסיס לתקווה כי הבעיה העומדת ביסודה היא על סף פתרון – לא כך אירע.

בנסיבות אלה, ניתן בזאת צו על-תנאי המורה למשיבים להתייצב וליתן טעם מדוע לא יקימו שתי תחנות לאם ולילד ("טיפת חלב") בשכונות במזרח ירושלים מעבר לגדר ההפרדה בצפון מזרח העיר כמפורט בעתירה ובכלל זה יפעילו ויאיישו תחנות אלה בכוח אדם הולם, בהתאם לסטנדרטים המקובלים.

הצו על-תנאי האמור חל הן ביחס לפתרון קבע בכל הנוגע לתחנות טיפת חלב במיקומים המפורטים והן ביחס לפתרון ארעי, אשר יחל לפעול לא יאוחר מיום 17.5.2026.

תצהיר תשובה יוגש עד ליום 4.1.2026.

בשולי הדברים יצוין כי בדיון נזכרו פתרונות ארעיים שונים או דרכים למימוש. על רקע זה אף הצענו כי המשיבים יבואו בדברים עם באת-כוח העותרים בכל הנוגע למידע נדרש מצד תושבי המקום, ככל שיש בכך כדי לסייע".

3. לעמדת משרד הבריאות יש חשיבות וצורך בהקמת תחנת טיפת חלב נוספת אשר תיתן שירות הולם וראוי לאוכלוסייה המתגוררת מעבר לגדר ההפרדה שבצפון מזרח ירושלים (להלן: העוטף). על כן, המשרד השקיע תשומות ומאמצים רבים לשם הקמת טיפת חלב במחנה הפליטים שועפאט בארבע ויותר השנים האחרונות, ואף ביתר שאת מאז ניתן הצו על תנאי, על לוח הזמנים שנקצב בו.

חרף מאמצים אלה, בשלב זה טרם החלה לפעול תחנת טיפת חלב במחנה שועפאט, וזאת על רקע קשיים סטטוטוריים ותפעוליים משמעותיים, המתבטאים בקושי באיתור מבנה וספק שירות מתאימים אשר יעמדו בדרישות הרישוי והתקינה.

עם זאת, המשיבים ממשיכים לפעול על מנת לקדם את הקמתה של תחנה כאמור בהקדם האפשרי. כיוון שהדברים מצויים בשלבי מו"מ, נכון למועד כתיבת שורות אלה עוד לא ניתן למסור את כלל הפרטים והמאפיינים של החלופה המובילה הנוכחית, עליה עמלים המשיבים בימים אלה. בצד זאת, ניתן לציין שלעמדת גורמי המקצוע, ככל שחלופה זו אכן תתממש, מדובר בחלופה מיטבית למתן שירותי טיפת חלב, ביחס לכלל החלופות שנבחנו עד כה (כפי שיפורט בהמשך). כן יצוין, כי היה ויתברר בעת הקרובה שמימושה של חלופה זו איננו אפשרית – ימשיכו גורמי המשיבים לקדם את החלופה שקודמה עד כה והגיעה לכדי שלבי הבשלה מתקדמים ביותר, על דרך של מתן שירותי טיפת חלב בניידת.

על רקע העמדה העקרונית וההתפתחויות העובדתיות שתוארו לעיל, ומשטרם מוצא מאמצי המשיבים בנושא קידום החלופות הרלוונטיות – ואלה נמשכים כל העת, המשיבים סבורים כי אין מקום למתן צו מוחלט בעתירה, וכי על בית המשפט הנכבד לאפשר למשיבים להמשיך ולעדכן בדבר התקדמות החלופות לפתרון ארעי, עד לתחילת הפעלתה של תחנת טיפת חלב במחנה שועפאט, בטווח הזמן הנראה לעין.

4. הכל כפי שיפורט להלן. דרך הילוכנו תהא כזו : תחילה יוזכר בתמצית הרקע הצריך לעניין והשתלשלות ההליכים עד כה, יפורט המידע שנמסר במסגרת הודעות העדכון שהוגשו מאז ניתן הצו על תנאי, ולאחר מכן יסקרו במבט-על החלופות השונות שנבחנו מאז הוציא מלפניו בית המשפט הנכבד את הצו על תנאי והשיקולים הנוגעים אליהן, ולבסוף תפורט עמדת המשיבים.

הרקע הצריך לעניין

שירותי טיפת חלב

5. משרד הבריאות אמון על תחנות לבריאות המשפחה ברחבי הארץ, בהן ניתנים שירותי רפואה מונעת לאם ולילד (להלן: **תחנות טיפת חלב**). בתחום המוניציפאלי של עיריית ירושלים (כמו גם בתל אביב ובמקומות נוספים) מופעלות תחנות טיפת החלב על-ידי הרשות המקומית. בשונה מן הנעשה בשטח העיר ירושלים שבתוך העוטף, מעבר לעוטף מופעלת תחנת טיפת חלב על-ידי עמותה הנותנת את השירות.

6. השירות בתחנות טיפת חלב ניתן על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1984. חוק ביטוח בריאות ממלכתי, בתוספת השלישית, קובע "סל שירותי הבריאות" בו נכללים שירותי הבריאות שמשרד הבריאות מעניק (בשונה משירותי הבריאות הניתנים ע"י קופות החולים, המפורטים בתוספת השניה לחוק).

על בסיס סל שירותי הבריאות כקבוע בחוק, נקבעים נהלים המופצים ע"י ראש שירותי בריאות הציבור. על פי סעיף 1.1 לתוספת השלישית נקבע כי בסל שירותי הבריאות יכללו השירותים הניתנים בטיפות החלב, כדלקמן :

"(1) בדיקות שיגרה, חיסונים כאמור בפסקה (4), מעקב והדרכה בידי רופא ואחות ובדיקת מעבדה לאשה ההרה, לתינוקות ולילדים בתחנות לבריאות המשפחה (טיפות חלב)."

7. בתחנות טיפת חלב ניתנים שירותי רפואה מונעת בכל שנה לכמיליון תינוקות ופעוטות וכן להורים. השירות הניתן לילדים בתחנות נועד למנוע את הידבקותם במחלות זיהומיות ולאתר בעיות התפתחות ובעיות בריאות. מטרות השירות בתחנות טיפת חלב הן, בין היתר, מניעת מחלות זיהומיות באמצעות מתן חיסונים, גילוי מוקדם של בעיות בריאות באמצעות בדיקות שגרתיות, הדרכה, יעוץ והכוונה לבדיקות נוספות על-פי הנדרש, הדרכה לאורח חיים המשפר את הבריאות ומונע מחלות כגון: תזונה נכונה, הנקה, התפתחות ילדים, בריאות השן, היגיינה, בטיחות ועוד, הדרכה ויעוץ להורים ו"להורים שבדרך" בנושאים הקשורים להורות ולגידול ילדים.

ראו "טיפות חלב – תחנות לבריאות המשפחה" באתר משרד הבריאות :

https://www.health.gov.il/Subjects/pregnancy/health_centers/Pages/family_health_centers.asp

x

8. תחנת טיפת חלב הראשונה בישראל הוקמה בשנת 1921 בעיר העתיקה בירושלים, על ידי ארגון "הדסה". עם קום המדינה עברו תחנות טיפת חלב של ארגון הדסה לאחריותו של משרד הבריאות, וחלק מהתחנות עברו לאחריות הרשויות המקומיות. במהלך השנים התפתחה בישראל רשת של תחנות טיפת חלב, והן נתנו בעיקר שירותי בדיקות סריקה ושירותי רפואה מונעת, ועסקו במתן חיסונים ובפעולות לקידום הבריאות.

9. הפעלת תחנות טיפת חלב בערים עוגנה בהסדר מוסכם בין המדינה לרשויות המקומיות מאז שנת 1972. על פי הסדר זה, לאור אינטרסים משותפים לעיריות ולמדינה בהקמת הגופים האמורים, העלויות בגין התחנות מתחלקות בין המדינה לבין הרשויות המקומיות. משרד הבריאות נושא בעלות הפעלת התחנות ובעלויות התפעול הרפואי-מקצועי, ואילו בעלויות ההקמה של המבנים ועלויות ההחזקה השוטפות (מים, חשמל, שיפוצים, גינון, ניקיון וכו') נושאות הרשויות המקומיות בסיוע משרד הבינוי הסיכון ומפעל הפיס.

10. תחנות טיפת חלב בישראל נתונות לאחריות שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות, שבאחריותו תחומים רבים הקשורים במניעת תחלואה ובקידום בריאות. כיום פועלות במערך תחנות טיפת חלב בישראל תחנות שמשרד הבריאות מפעיל באמצעות לשכות הבריאות המחוזיות הנפתיות, תחנות שמפעילות עיריות, דוגמת עיריית ירושלים (להלן: **המשיבה 3**) ועיריית תל אביב, באמצעות האגפים לבריאות הציבור שלהן, ותחנות שמפעילות קופות-החולים.

להרחבה ראו: "תחנות טיפת-חלב בישראל: 1997-2007" הכנסת, מרכז המחקר והמידע:

<https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/caee6d8d-f1f7-e411-80c8-00155d01107c/2 caee6d8d-f1f7-e411-80c8-00155d01107c 11 9581.pdf>

11. ברחבי הארץ פרוסות כ-1,000 תחנות טיפת חלב המופעלות על-ידי לשכות הבריאות המחוזיות והנפתיות של משרד הבריאות (להלן: **התחנות הממשלתיות**), על-ידי רשויות מקומיות (כמו עיריית ירושלים) ועל-ידי קופות החולים עבור מבוטחיהן.

שירותי טיפת חלב מעבר לעוטף

12. בעקבות מלחמת ששת הימים, הוחלו במזרח ירושלים המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל, זאת מכוח צו סדרי השלטון והמשפט (מס' 1), תשכ"ז-1967, שהוצא מכוח סעיף 111 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948; ואכרזה על הרחבת תחום עיריית ירושלים (ק"ת 2065, עמ' 2694 (מיום 28.6.1967), שהוצאה מכוח סעיף 8 לפקודת העיריות [נוסח חדש] וסעיף 5 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל. בכך שולב חלקה המזרחי

של ירושלים לתוך תחומי מדינת ישראל, ונוצרה התאמה מלאה בין המשפט, השיפוט והמינהל החלים במערב העיר ובמזרחה (ראו בג"ץ 5373/08 **אבו לבדה נ' שרת החינוך** (אר"ש, 6.2.11); בג"ץ 282/88 **עווד נ' ראש הממשלה**, פ"ד מב(2) 424, 430-429 (1988)) (להלן: **עניין עווד**). מי שהיו תושבי מזרח העיר במפקד האוכלוסין בשנת 1967 הפכו בעלי רישיון לשיבת קבע בישראל. ילדים שנולדו לתושבי מזרח העיר שהינם בעלי רישיון לשיבת קבע, הינם בעלי מעמד זהה להוריהם (עניין עווד, בעמ' 430; ע"א 48/89 **עיסא נ' מנהלת הלשכה האזורית למינהל האוכלוסין מזרח ירושלים – משרד הפנים**, פ"ד מג(4) 573 (1989)). על תושבי מזרח ירושלים בעלי מעמד של תושבי קבע חל, אפוא, המשפט הישראלי על כל היבטיו. ככלל, בעלי רישיון הקבע חייבים בכל החובות שהמדינה מטילה עליהם, וזכאים כמעט לכל הזכויות המגיעות לאזרח ישראלי (למעט הזכות לבחור ולהיבחר לכנסת ישראל והזכות לקבל דרכון ישראלי).

13. בניית גדר ההפרדה, אשר נועדה לספק מענה לאיומים ביטחוניים מאזור יהודה ושומרון על מדינת ישראל, הובילה לכך שישנם עשרות אלפי תושבי ירושלים החיים מעבר לעוטף, במחנה הפליטים שועפאט ובשכונות ראס חאמיס, ראס שאחדה ודחיית א-סאלם ובכפר עקב (שבשטח ירושלים). תושבים אלה, שעה שהם מבקשים להיכנס לירושלים, עושים זאת דרך מעברים מוסדרים לשם תעסוקה וצריכת שירותים שונים.

14. על-פי נתונים שהועברו לידי משרד הבריאות ממכון ירושלים למחקרי מדיניות (שנתון 2021), מתגוררים במחנה הפליטים שועפאט ובענאתה החדשה (הכוללים את השכונות ראס חאמיס, ראס שאחדה ודחיית א-סאלם) 32,080 תושבים, מהם 4,870 מתחת לגיל 4. בשכונות אלו נרשמו בשנה האחרונה כ-1,000 לידות. כמו כן, על פי קובץ הילודים, בשנת 2020 נולדו בירושלים 8,364 תינוקות ערבים (בעלי תעודת זהות ישראלית). נכון לשנת 2022, בתחנות טיפת החלב בעיר ירושלים היו רשומים בסה"כ 9,095 תינוקות ערבים (מספר זה כולל תינוקות שאין להם תעודת זהות ישראלית ולכן אינם כלולים בנתון לגבי מספר הלידות), מתוכם 1,036 תינוקות המטופלים בתחנות טיפת חלב בעיר, המשרתות אוכלוסייה מעורבת.

15. על רקע הסכמים החלים בין המשיבים לבין המשיבה 3 מזה עשרות שנים, המשיבה 3 היא זו אשר מספקת שירותי טיפת חלב לתושבי ירושלים. בנוסף לכך, יש שתי עמותות המפעילות שירותי טיפת חלב במזרח העיר: הסהר האדום, שמפעילה בית חולים לילודות ושתי טיפות חלב במזרח העיר (שער הפרחים ועקבת אל חלדייה), ואלחנאן. נכון לסוף שנת 2025, מספר התינוקות והפעוטות שקיבלו שירות בתחנות אלה עומד על כ-8000 בסהר האדום וכ-9500 באלחנאן. שתי העמותות עובדות תחת פיקוח מקצועי של לשכת הבריאות מחוז ירושלים ומקבלות אספקת כלל חיסוני השגרה בהתאם לתוכנית החיסונים המומלצת במדינת ישראל. מלבד המימון והרכש של חיסונים, המשרד רוכש שירותים מעמותת חאג' עיסא ג'ועבה המפעילה תחנת טיפת חלב בכפר עקב, במימון משרד הבריאות. כפי שגם צוין במענים לפניית העותרת, כלל תחנות טיפת חלב בירושלים כפופות לנהלי משרד הבריאות ולתכנית החיסונים הנוהגת בישראל, ומקבלות את החיסונים ממשרד

הבריאות. יתרה מכך, צוותי הבריאות של תחנות טיפת חלב מקבלים תדריך שוטף והם מעודכנים לגבי הנהלים וההנחיות של משרד הבריאות באמצעות עובדי לשכת הבריאות המחוזית ירושלים. לשכת הבריאות המחוזית מבצעת פיקוח ובקרה שוטפים על השירות הניתן בכלל תחנות טיפת החלב במחוז.

16. ביום 21.2.01 הוגשה עתירה במסגרתה התבקשו המשיבים להקים תחנות טיפת חלב בשכונות הערביות במזרח ירושלים, וכן לממן, להפעיל ולאייש את תחנות טיפת החלב בכוח אדם מתאים (בג"ץ 1472/01 **פראח נ' עיריית ירושלים** פורסם בנבו, 24.4.01). ביום 19.4.01 הוגשה הודעה מטעם משרד הבריאות, במסגרתה נמסר כי לשכת הבריאות המחוזית החלה לפעול לטובת פתיחת תחנות טיפת חלב בצפון מזרח ירושלים, תוך תקווה שזו תיפתח עוד בשנת 2001. עוד הובהר, כי בנוסף לתחנה זו, בכוונת עיריית ירושלים לפתוח עוד שתי תחנות טיפת חלב בצפון העיר בתוך זמן קצר, האחת בשכונת שועאפט, והשנייה בשכונת עיסאווייה.

17. ביום 24.4.01 ניתן פסק דין בעתירה הקודמת, בו נקבע כדלקמן :

"לפי הודעת המשיבים, יבנו שלוש תחנות השנה. כן רשמו הצהרת המשיבים כי יבנו תחנות נוספות ב-2002 - אלא אם כן יתברר כי אין ביקוש. לאור מצב דברים זה, הננו סבורים שהעתירה באה לעת הזו על סיפוקה, ואנו דוחים אותה".

18. עם הקמתה של גדר ההפרדה במזרח ירושלים (החל משנת 2004), אשר יצרה למעשה חיץ מוניציפלי בין שכונות העוטף לשאר חלקי העיר, נעשתה היערכות ממשלתית, בשיתוף עיריית ירושלים, לשם שמירה על מרקם חייהם של תושבי ירושלים שמעבר לעוטף. במסגרת כתב תשובה שהוגש מטעם המדינה בעתירות שהוגשו כנגד תוואי גדר הביטחון באזור עוטף ירושלים, ובפרט באזור שכונת א-ראם שבצפון ירושלים, מעבר למחסום קלנדיה (בג"ץ 5488/04 **מועצת מקומית אלראם נ' ממשלת ישראל**, שנידונה יחד עם בג"ץ 6080/04 ובג"ץ 3648/05) פורטו ההסדרים השונים שנקבעו לשם שמירה על מרקם החיים של תושבי ירושלים מעבר לגדר (בכלל שכונות העוטף, לא רק בא-ראם), במסגרת סטטוס היערכות משרדי הממשלה והרשויות למתן שירותים ב"עוטף ירושלים" לאחר הקמת הגדר. בתוך כך צויין שבעוטף יופעלו שתי טיפות חלב על ידי עיריית ירושלים, ועניין זה קיבל ביטוי גם בפסק דינו של בית המשפט הנכבד מיום 13.12.06, בו נקבע :

"59. המסקנה היא כי תוואי הגדר מקיים את מבחן המידתיות "במובן הצר" מבוססת על ההנחה כי החלטת הממשלה (מיום 10.7.2005) בדבר "הטיפול באוכלוסיה במרחב ירושלים כתוצאה מהקמת הגדר" תיושם על ידי כל הגורמים הנוגעים בדבר. אכן, בבחינת המידתיות "במובן הצר" נמדדים זה מול זה מידת התועלת הבטחונית ומידת הפגיעה באוכלוסיה. (...) **עוד נמסר כי עיריית ירושלים נערכה לביצוע הסעות עבור כלל התלמידים החיים מחוץ לעוטף ירושלים ולהפעלת מרפאות "טיפת חלב" מחוץ לעוטף ירושלים.** אם יתברר כי הסדרים אלא אינם פועלים כראוי, או כי לא די בהם לשמירת מרקם החיים של התושבים, זכותם של העותרים שמורה להם לשוב ולפנות אל בית משפט זה".

19. בהתאם להתחייבויות לעיל, פעלו המשיבים לאורך השנים לצורך הקמת תחנות טיפת חלב נוספות עבור תושבי מזרח ירושלים. כך למשל, בשכונת כפר עקב ניתנים בלמעלה מ-20 השנים האחרונות שירותי טיפת חלב באמצעות עמותה, מכוח התקשרות חוזית ישירות עם משרד הבריאות. כן הוקמו טיפות חלב בשכונות מזרח ירושלים שאינן מעבר לגדר (בשנת 2011 נפתחה תחנת טיפת חלב, אשר נועדה לשרת את תושבי שכונת סילוואן והשכונות הצמודות לה; בשנת 2014 נפתחה תחנת טיפת חלב בשכונת צור בהאר, ובשנת 2014 נפתחה תחנת טיפת חלב נוספת, המשרתת את תושבי שכונת בית חנינא).

20. עובר להגשת העתירה דנן, פנתה האגודה לזכויות האזרח (להלן: **האגודה**) למשיבים בפניות שונות בעניין הקמת טיפות חלב במזרח ירושלים ובשכונות שמעבר לעוטף, ופניותיה נענו לפי העניין. כך בין היתר, ביום 16.12.18 פנתה האגודה למנכ"ל משרד הבריאות ולראש עיריית ירושלים, בדרישה להקמת תחנות טיפת חלב במחנה הפליטים שועאפט ובשכונות הסמוכות לו (ראס ח'מיס, ראס שחאדה ודחיית א-סלאם).

21. ביום 7.3.19 השיבה ד"ר סדצקי, ראש שירותי הבריאות דאז, לפנייה מיום 16.12.18. במסגרת המענה צוין כי:

"לשכת הבריאות המחוזית בירושלים ומטה שירותי בריאות הציבור תומכים בהקמת תחנת טיפת חלב נוספת של עיריית ירושלים לתושבי מחנה פליטים שועפט. הקמתה נחוצה למתן שירות הולם וראוי לתושבי מזרח ירושלים, המתגוררים מעבר לעוטף. עם זאת, על מנת שנוכל לממש מטרה זו יש להקצות לכך את המשאבים המתאימים, נושא זה ייבחן במסגרת תוכניות העבודה של שירותי בריאות הציבור לשנת 2020."

צילום פניית האגודה מיום 16.12.18 והמענה מטעם ראש שירותי בריאות הציבור מיום 7.3.19 צורף לעתירה וסומן כנספח 4/ע.

22. ביום 28.4.19, פנתה האגודה לד"ר סדצקי פעם נוספת, בהתייחס למכתבה מיום 7.3.19. ביום 15.7.19 נשלח מענה נוסף מאת ד"ר סדצקי, בו נמסר, בין היתר, כי נושא פתיחת תחנת טיפת חלב יוגש לדיון חוזר במסגרת תוכניות העבודה של שירותי בריאות הציבור לשנת 2020.

צילום פניית האגודה מיום 28.4.19 והמענה מטעם ראש שירותי בריאות הציבור מיום 15.7.19 צורף לעתירה וסומן כנספח 5/ע.

23. בעקבות פניות נוספות מאת העותרות, מיום 9.7.20, ומיום 10.6.21, ניתנו מענים דומים הן ביום 12.10.20 ע"י סגן ראש שירותי בריאות הציבור, ד"ר אורי קלינר, והן ביום 14.9.21 ע"י ד"ר שרון אלרעי-פרייס, ראש שירותי בריאות הציבור, בהתאמה. בכל אחד מן המענים הובהר לפונות, כי משרד הבריאות תומך בהקצאת תחנת טיפת חלב נוספת לתושבי אזור מחנה הפליטים שועאפט. במענה האחרון ציינה ראש שירותי בריאות הציבור כי:

"לשכת הבריאות המחוזית תומכת בהקמת טיפת חלב נוספת של עיריית ירושלים במחנה הפליטים שועאפט. ההקמה נחוצה להבטחת שירות הולם וראוי לתושבי מזרח ירושלים המתגוררים מעבר לעוטף".

צילום פניית האגודה מיום 9.7.20 והמענה מטעם סגן ראש שירותי בריאות הציבור מיום 12.10.20 צורף לעתירה וסומן כנספח ע/7.

צילום פניית האגודה מיום 10.6.21 והמענה מטעם ראש שירותי בריאות הציבור מיום 14.9.21 צורף לעתירה וסומן כנספח ע/8.

24. עוד צוין במענה האחרון מטעם ראש שירותי הבריאות מיום 14.9.21, כי שירותי טיפת חלב לאוכלוסייה הערבית בעיר ירושלים ניתנים ע"י מספר ארגונים: האגף לבריאות הציבור בעיריית ירושלים, משרד הבריאות באמצעות ספק בכפר עקב, וכן בתחנות הסהר האדום שבעיר העתיקה ובשער הפרחים.

25. בהמשך למענה ראש שירותי בריאות הציבור מיום 14.10.21, התקיים ביום 18.11.21 דיון בעיריית ירושלים בו השתתפו מנכ"ל עיריית ירושלים וגורמים רבים ממשרד הבריאות, לרבות מנכ"ל המשרד וראש שירותי בריאות הציבור. בדיון זה נדון, בין היתר, הצורך בהקמת תחנת טיפת חלב נוספת לשכונות מזרח ירושלים שמעבר לעוטף וסוכם כי יורחבו שירותי טיפת חלב במזרח העיר ירושלים.

צילום סיכום הדיון מיום 18.11.21 צורף לתגובה המקדמית מטעם המשיבים כנספח מש/1.

26. ביום 8.11.21 הוגשה העתירה דנן.

השתלשלות ההליך המשפטי עד כה

27. ביום 23.3.22 הוגשה תגובה מקדמית מטעם המשיבים, בה הובהר כי משרד הבריאות מכיר בחשיבות ובצורך בהקמת תחנת טיפת חלב נוספת אשר תיתן שירות הולם וראוי לאוכלוסייה המתגוררת מעבר לגדר ההפרדה שבצפון מזרח ירושלים. לפיכך, הוסבר שהמשרד פועל על מנת לקדם את הקמת תחנת טיפת החלב הנדרשת, וליתן פתרון לצורך בשירותי טיפת חלב בשטח המוניציפאלי של עיריית ירושלים המצוי מעבר לעוטף, על דרך

של יציאה למכרז למתן שירותי טיפת חלב לשנים הקרובות, ובהתאם לתקציב התוספתי שאושר לשם כך במסגרת תכנית העבודה המשרדית לשנת 2022. וזאת, בהינתן שבהתאם למידע שנמסר לגורמי המקצוע במשרד, בעתיד הרחוק יותר אמורים שירותים אלה להינתן באמצעות מרכז שירותי בריאות ורווחה רב-תכליתי אשר עיריית ירושלים מקדמת את הקמתו.

בצד זאת, הוסבר שישנם קשיים סטטוטוריים ותפעוליים אשר מקשים מאוד על הקמת תחנת טיפת חלב בשכונות מעבר לעוטף, המתבטאים הן בקושי באיתור מבנה מתאים, העומד בדרישות הרישוי ובתקינה הנדרשת; הן בהיבט הביטחוני, על רקע אתגרים שונים באיתור כוח אדם הולם שיעבוד באזור מחנה הפליטים שועפאט; והן בהיבט התפעולי, כיוון שישנו קושי ממשי באיתור מבנים קיימים אותם ניתן לשכור לצורך הקמת תחנת טיפת חלב, על רקע הרגישות הפוליטית הקיימת באזור זה בהשכרת נכסים לרשויות מדינת ישראל.

28. בהמשך לכך, צויין בתגובה המקדמית כי המשיבים פועלים באותה עת לפרסום מכרז למתן השירות כמתחייב בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992, וכי בכוונתם לבחור במכרז שיפורסם ספק, אשר יהיה אחראי להקמת תחנות טיפת חלב מעבר לעוטף ולאספקת שירותי טיפת חלב לתושבי שכונת מחנה הפליטים שועפאט והשכונות הסמוכות – ראס חמיס, ראס שחדאה ודחיית א-סלאם. לפיכך, ביקשו המשיבים לשוב ולעדכן את בית המשפט הנכבד בדבר התקדמות ההליך המכרזי.

29. ביום 25.4.22 התקיים דיון ראשון בעניינה של העתירה, ובסופו ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד כדלקמן: "בפתח הדיון נמסר עדכון מצד המדינה, שעליו אנו מברכים, באשר להיערכות לפרסום מכרז ובחירת ספק לצורך מתן שירותי טיפת חלב במזרח ירושלים מעבר לגדר ההפרדה בצפון מזרח העיר, בתוך שלושה חודשים. זאת, מבלי להמתין לפתרון הכולל יותר שמתוכנן לטווח הארוך. בנסיבות אלה, ועל דעת הצדדים כולם, אנו מורים על הגשתה של הודעת עדכון מצד המדינה לא יאוחר מיום 5.9.2022. לאחר מכן יוחלט על המשך הטיפול בתיק".

מאז הוגשו הודעות עדכון מטעם משרד הבריאות מעת לעת בנוגע להתקדמות ההליך המכרזי לבחירת ספק מפעיל לתחנה. בתוך כך, עדכנו המשיבים כי ביום 16.5.23 פורסם המכרז, ואולם בהמשך נדרש פרסומו מחדש נוכח חשש לפגיעה בטווח ההליך המכרזי, וביום 28.2.24 פורסם מכרז חדש. בהמשך, במסגרת הודעת העדכון שהוגשה ביום 18.12.24, עדכנו המשיבים כי נבחר זוכה במכרז מס' 21/2024 להקמה ותפעול של תחנת טיפות חלב בשועפאט עבור משרד הבריאות (אלמוסתשפה אל הילאל אלאחמר (להלן: **הזוכה**)); וכי בהתאם לכך נשלחה לזוכה הודעת זכייה וכן הועבר לו חוזה המפרט את תנאי ההתקשרות למתן השירותים בתחנת שועפאט.

בהמשך לכך, הגישו המשיבים הודעות עדכון נוספות, במסגרתן עדכנו בדבר המגעים שהתקיימו בין הזוכה לבין גורמי משרד הבריאות, לצורך קידום ההתקשרות. בתוך כך, המשיבים עמדו על העיכובים שחלו בהקשר זה, בין היתר ביחס להיבטים הביטוחיים שנדרשו במכרז, ולקשיים שנתגלו בעמידת הזוכה בדרישות אלה. עוד עדכנו המשיבים, כי לאחר שהתברר כי טופס אישור קיום הביטוחים שהועבר על-ידי הזוכה למשרד הבריאות אינו עומד בדרישות המכרז, נציגי משרד הבריאות וכן יועץ הביטוח של משרד הבריאות עמדו בקשר רציף עם הזוכה, על מנת לברר את אפשרותו להשלמת הדרוש, ואף לסייע בכך. זאת, לצורך עמידת הזוכה בתנאים הביטוחיים של המכרז ועל מנת לספק את ההגנה והגיבוי הנדרשים לצורך התקשרות מסוג זה, לטובת בריאות המטופלים וכן לשם הגנה על הקופה הציבורית.

בהודעת העדכון שהוגשה מטעם משרד הבריאות ביום 13.11.25, צוין כי גורמי המקצוע והגורמים המשפטיים הרלוונטיים במשרד הבריאות הקדישו מאמצים ניכרים ויוצאי דופן לאורך זמן ממושך על מנת לנסות להתגבר על הקשיים שהתגלו ביחס ליכולתו של הזוכה במכרז השני שפורסם לעמוד בתנאי המכרז המחייבים אותו, אולם הדבר לא צלח. לפיכך, ביום 10.11.25 החליטה ועדת המכרזים המרכזית לשירותים וטובין במשרד הבריאות, בהתאם לסמכותה, לבטל את זכייתו של הזוכה במכרז, וכפועל יוצא מכך, בהיות הזוכה מציע יחיד, על ביטול המכרז ביחס לשועפאט.

במסגרת החלטתה, עמדה ועדת המכרזים על הפגמים הרבים שנפלו בהתנהלותו של הזוכה, אשר לא עמד בתנאי המכרז שהובהרו בפניו פעם אחר פעם, חרף הסיוע יוצא הדופן שניתן לו לשם כך מצד ועדת המכרזים. בתוך כך, הזכירה הוועדה כי הזוכה לא רכש פוליסת ביטוח אחריות מקצועית כפי שנדרש במסמכי המכרז, כאשר הצורך בכך היה ידוע לו עוד בטרם הגיש את הצעתו למכרז, על פי גבולות וכיסויים ביטוחיים שנקבעו על ידי יועץ הביטוח של המשרד, בהתאם למקובל בשוק וכנדרש בפסיקה.

עוד נכתב בהחלטה כי מאחר ששני מכרזים פומביים מטעם משרד הבריאות לא הועילו לצורך איתור ספק שירות מתאים, הנחתה הוועדה את היחידה להיערך לרכישת השירות החיוני במנגנון חלופי; וכי בימים אלה מתקיים שיח בין משרד הבריאות לעיריית ירושלים במטרה למצוא פתרון מעשי למתן שירותי טיפת חלב עבור תושבי ירושלים המתגוררים במחנה הפליטים שועפאט ובשכונות הסמוכות.

ביום 17.11.25 התקיים דיון נוסף בעתירה, אשר במהלכו נידונו הקשיים בהקמת טיפת חלב במחנה והוצעו פתרונות וכיווני חשיבה ובדיקה אפשריים. בין היתר, הועלו אפשרויות של הצבת מבנה יביל בשטחים שבבעלות העיריה בתוך המחנה, וכן הוצע מצד ב"כ העותרים לבחון את מבנה המינהל הקהילתי הקיים בתוך המחנה. כן העירה כב' ראשת ההרכב (כב' השופטת ד' ברק-ארז) שיתכן שיש מקום לקיים שיח בנושא מול העותרים ונציגי הקהילה המתגוררים במחנה.

בסמוך לאחר הדיון ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד והוצא צו על תנאי כדלקמן:

"מאז הגשת העתירה חלף זמן רב. חרף הפעולות שנעשו ואשר בעבר הניחו בסיס לתקווה כי הבעיה העומדת ביסודה היא על סף פתרון – לא כך אירע.

בנסיבות אלה, ניתן בזאת צו על-תנאי המורה למשיבים להתייצב וליתן טעם מדוע לא יקימו שתי תחנות לאם ולילד ("טיפת חלב") בשכונות במזרח ירושלים מעבר לגדר ההפרדה בצפון מזרח העיר כמפורט בעתירה ובכלל זה יפעילו ויאיישו תחנות אלה בכוח אדם הולם, בהתאם לסטנדרטים המקובלים.

הצו על-תנאי האמור חל הן ביחס לפתרון קבע בכל הנוגע לתחנות טיפת חלב במיקומים המפורטים והן ביחס לפתרון ארעי, אשר יחל לפעול לא יאוחר מיום 17.5.2026.

תצהיר תשובה יוגש עד ליום 4.1.2026.

בשולי הדברים יצוין כי בדיון נזכרו פתרונות ארעיים שונים או דרכים למימושם. על רקע זה אף הצענו כי המשיבים יבואו בדברים עם באת-כוח העותרים בכל הנוגע למידע נדרש מצד תושבי המקום, ככל שיש בכך כדי לסייע".

32. מאז ניתן הצו על תנאי, נעשו מאמצים רבים לשם קידומו של הפתרון הארעי במסגרת לוח הזמנים שקצב בית המשפט הנכבד, ובתוך כך הוגשו הודעות עדכון עיתיות לבית המשפט הנכבד בדבר סטטוס הבשלתם של מאמצים אלה, במשותף על ידי המשרד והעירייה. **נוכח ריבוי העדכונים שהוגשו, ולמען היעילות והנוחות של כלל הנוגעים בדבר, להלן יפורט תוכנו של כלל הודעות העדכון שהוגשו מאז ניתן הצו על תנאי.**

33. ביום 11.1.26 הוגש עדכון משותף ראשון מטעם המשיבים, בו הוסבר כי בזמן שחלף מאז הוציא מלפניו בית המשפט הנכבד את הצו על תנאי כאמור, נערכה בחינה של חלופות, אשר התמקדה במציאת פתרון ארעי למתן שירותי טיפת חלב במחנה שיוכל להתחיל לפעול לא יאוחר מיום 17.5.26 (להלן: **הפתרון הארעי**); וזאת על מנת לספק מענה מידי לתושבים, ותוך התחשבות גם בשיקולי שמירה על שלום הצוות והלקוחות המבקשים לקבל את השירותים, כאשר הנחת העבודה במהלך בחינת החלופות היא כי פתרון קבע ידרוש זמן רב יותר לביצוע מהמועד שנקבע בצו על תנאי כאמור.

בעדכון הוסבר שביום 2.12.25 התקיים סיור ראשוני בשטח הקרוב למחסום הכניסה למחנה (להלן: **המחסום**), משני צידיה של גדר ההפרדה, בהשתתפות נציגי משרד הבריאות והפרקליטות, ושני נציגי קהילה המתגוררים במחנה (אשר נכחו גם בדיון ביום 17.11.25). במהלך הסיור התחוויר שיש צורך בתיאום מול גורמים נוספים מטעם הצבא, משטרת ישראל ומשמר הגבול אף לשם הקמת פתרון ארעי במחנה. משכך תואם סיור נוסף ורב משתתפים בשטח המחסום, אשר התקיים ביום 15.12.25, בהשתתפות תא"ל עופר הינדי ראש מנהלת קשת צבעים וגדר הביטחון בפקוד המרכז וגורמי הנדסה בצה"ל, גורמים מטעם מחוז ירושלים במשטרת ישראל, סגן מרחב עוטף ירושלים במג"ב, משרד הבריאות

(גורמים מקצועיים ומשפטיים מהמטה ומלשכת הברואות המחוזית), עירית ירושלים, מנהלת מינהל קהילתי עוטף ירושלים והפרקליטות. בסיוור ביום 15.12.25 נידונו חלופות להקמת פתרון זמני למתן שירותי טיפת חלב בשטח צו ההפקעה הסובב את המחסום, משני צידיו. כמו כן, **בהמשך להצעתה של ב"כ העותרים בשיחתה עם הח"מ, הוזמנה לסיור מנהלת המינהל הקהילתי עוטף ירושלים ונערך גם סיור של חלק מהמשתתפים הרלוונטיים במבנה המינהל הקהילתי שבתוך המחנה לשם בחינת התאמתו.**

כן הוסבר שביום 31.12.25 התקיימה ישיבה משותפת בהשתתפות הגורמים המקצועיים והמשפטיים מטעם המשרד והעירייה, ובהשתתפות באי כוח המשיבים 1-3. במסגרת ישיבה זו נערך תיאום ציפיות וחלוקת משימות ראשונית בין המשרד לעירייה. המשיבים עדכנו, כי בעת הזו, לאחר בחינה ראשונית של חלופות שונות, הבחינה מתמקדת באפשרות של פתרון זמני למתן שירותי טיפת חלב על דרך של הצבת מבנה יביל בשטח צו ההפקעה של המחסום, באזור חניון הסעות התלמידים שבתוך המחנה; כי מבחינת אספקת השירות, המשרד פועל לאתר ספק מתאים, ויתכן שמודל ההתקשרות ייבנה בסיוע העירייה; ומבחינת המיקום הפיזי, העירייה מבצעת בחינה של אפשרות חיבור לתשתיות.

כן עדכנו המשיבים כי בשים לב ללוח הזמנים האמור ולשם קידום הנושא, סוכם שמעתה ייערכו ישיבות סטטוס משותפות למשרד ולעירייה על בסיס חודשי.

עוד צויין בעדכון כי בעת בחינת החלופות הועלתה אפשרות של מתן השירות על דרך של ניידת שירות בשטח צו ההפקעה של המחסום, מחוץ למחנה, משום שלהערכת גורמי המקצוע מדובר בפתרון ישים בפרק זמן שהינו הקצר ביותר מבין החלופות השונות. צוין כי מודל זה מתקיים במספר מקומות ברחבי הארץ בנסיבות מסוימות המצריכות זאת, לשם מתן חיסוני ילדים הניתנים בדרך כלל בתחנות טיפת חלב. עם זאת, משום שפתרון כאמור נמצא מחוץ למחנה, ויחייב מעבר ובידוק במחסום, ונוכח הקביעה בצו על תנאי שניתן, הובהר שלעת עתה בכוונת המשיבים למצות תחילה את הבחינה למימוש פתרון ארעי שיפעל בתוך המחנה, ולפנות לבחינת חלופה זו רק במידה שימצא שלא ניתן לממש כל פתרון ארעי אחר בתוך המחנה, באופן שייאלץ את התושבים להמתין להשלמת פתרון הקבע.

34. ביום 5.2.26 הוגש עדכון משותף שני מטעם המשיבים, בו עדכנו המשיבים כי נציגי משרד הברואות והעירייה הצריכים לעניין עמלים על קידומו של הפתרון הארעי שנמצא בשלב זה, לאחר בחינה ראשונית של חלופות שונות, כפתרון הישים והמתאים ביותר למתן שירותי טיפת חלב במחנה אשר יחל לפעול בהתאם ללוח הזמנים שקבע בית המשפט הנכבד במסגרת הצו על תנאי, וזאת על דרך של הצבת מבנה יביל בשטח צו ההפקעה של המחסום, באזור חניון הסעות התלמידים שבתוך המחנה (בסמוך למגרש הקט-רגל). לשם קידום החלופה הנבחרת הנ"ל. הוסבר כי מבחינת המיקום, נמצא איתור פיזי פוטנציאלי מתאים בשיתוף משרד הביטחון.

כן הוזכר שביום 1.2.26 התקיים סיור בו נכחו נציגים מטעם העירייה, משרד הביטחון, צה"ל, חברת "הגיוח" (תאגיד המים העירוני), ומהנדס מטעם קבלן ביצוע. במהלך הסיור נדון הפיתרון הזמני המוצע למיקום המבנה היביל, הוגדר השטח המיועד להצבתו, נסקרו האילוצים הפיזיים השונים עימם יש להתמודד לצורך הצבת המבנה, וכן הוצעו פתרונות אפשריים להתמודדות עם האילוצים הפיזיים האמורים. הוסכם כי הגם שמדובר בפתרון מורכב, נראה שיש לו היתכנות מעשית מבחינה הנדסית וניתן להוציאו אל הפועל במסגרת סד הזמנים שנקבע על ידי בית המשפט הנכבד.

כן הוסבר שמבחינת החיבור לתשתיות, בתקופה הקרובה יתניעו הגורמים הרלוונטיים את ביצוע העבודות מול חברת הגיוח (לצורך חיבור לתשתית מים וביוב), חברת החשמל, וכן ייבחנו אפשרויות לחיבור המבנה לתקשורת לצורך פעילות התחנה. יוער, כי לשם הצבת המבנה היביל בשטח צו ההפקעה וחיבורו לתשתיות, נדרשת התקשרות חוזית מתאימה בין העירייה למשרד הביטחון, אשר תקודם לאחר שיתבהרו הפרטים הטכניים הנדרשים, ומשכך הגורמים המשפטיים הרלוונטיים בעירייה ובמשרד הביטחון כבר מעורבים ומלווים את התהליך. יצוין בעניין זה, כי קיימים "תקדימים" מפרויקטים דומים קודמים (כגון מגרש הקט-רגל הסמוך שהוקם בשיתוף העירייה ומשרד הביטחון), מהם למדים הגורמים המקצועיים השונים כיצד לקדם את הפרויקט דגן. מבחינת אספקת השירות, הוסבר שהנציגים המקצועיים מטעם משרד הבריאות והעירייה קיימו ישיבה ראשונית עם מפעיל אפשרי, אשר יש לו ניסיון מקצועי רלוונטי והיכרות עם אספקת שירותים רפואיים במחנה, וכן בעל התקשרויות קיימות עם משרד הבריאות בתחומים הרלוונטיים לפתרון המבוקש.

הוסבר בעדכון, בהמשך לשאלות שהועלו בסעיף 2 לתגובת העותרות, האם נבחנו מבנה המינהל הקהילתי ומבנה המחסום עצמו, כי כפי שצוין גם בעדכון קודם וכן נמסר בעל פה לב"כ העותרים עובר להגשת התגובה מטעמה, במסגרת הסיור ביקרו גורמי המשיבים גם במבנה המינהל הקהילתי (לאחר תיאום ממושך מול גורמי הביטחון, ובליווי אבטחה) וכן בחדרים שבמבנה המחסום עצמו. לפיכך הובהר שלאור מאפייניהם הפיזיים והתפעוליים ובפרט נוכח היקף השטח המצומצם שניתן להקצות במבנים אלה עבור מתן שירותי טיפת חלב, והצורך בייחוד שטח לטובת הפעלת תחנת טיפת החלב, הוחלט בעת הזו לקדם את החלופה של הצבת מבנה יביל בתוך שטח המחנה כמתואר לעיל, אשר לעמדת גורמי המקצוע תיתן מענה טוב ונגיש יותר עבור תושבי המחנה.

ביום 29.3.26 הוגש עדכון משותף שלישי מטעם המשיבים, בו עדכנו כי **נוכח עמדת גורמי הביטחון האמונים על הבטחון והסדר במתחם המחסום (מג"ב עוטף ירושלים)**, בחינתה של החלופה של מתן שירותי טיפת חלב בדרך של מבנה יביל באזור חניון הסעות התלמידים שבתוך המחנה, הצמוד למחסום, **הוקפאה בשלב זה**; וכי בסמוך לאחר שהתחדד הקושי בקידומה של חלופה זו, נוכח עמדת גורמי הביטחון כאמור, ערכו גורמי המשיבים הצריכים לעניין חשיבה מחודשת בעניין של חלופות נוספות למתן שירותי טיפת חלב בתוך המחנה. בתוך כך, נערכו מספר שיחות ובירורים בפורומים שונים, וביום 25.3.26 התקיימה ישיבה בה השתתפו כלל הגורמים המקצועיים והמשפטיים הרלוונטיים מטעם המשרד והעירייה

על מנת לדון ולבחון חלופות כאמור. בהמשך לכך הוסבר שבעת הזו, נבחנים מספר מיקומים אלטרנטיביים לשם פתרון זמני למתן שירותי טיפת חלב בתוך המחנה (כאשר בשלב זה **כולם נבחנים ומקודמים במקביל**):

- **ניידת שירות שתוצב בתוך המחנה**: כפי שצוין בהודעות העדכון הקודמות והוזכר לעיל, משרד הבריאות מפעיל ניידות שירות של טיפת חלב, המעניקות את שירותי טיפת החלב הניתנים במבנים קבועים, במקומות אחדים ברחבי הארץ בנסיבות המצריכות זאת. זאת, על דרך של התקשרות במכרז עם ספק לשם כך. לא ניתן להרחיב את ההתקשרויות הללו בין המשרד לספקי השירות לשם מתן שירות בתוך מחנה שועפאט, בין היתר מאחר שהדרישות הביטחוניות שונות לצורך פעילות במחנה שועפאט ואינן מתיישבות עם השירות אותו ניתן לדרוש במסגרת ההתקשרויות הקיימות. יחד עם זאת, בעת הזו עיריית ירושלים בוחנת אפשרות להתקשרות עם ספק שירות חיצוני להפעלת ניידת שירות שתוצב בתוך המחנה, תוך עיצוב מפרט שירותים שיכלול התייחסות לנקודות ביטחוניות אלה. במקביל, משרד הבריאות מגבש אפיון של דרישות מקצועיות לשם הפעלת ניידת כאמור, אשר תכלול את השירותים הניתנים בתחנת טיפת חלב קבועה (כגון מעקב גדילה, מתן חיסונים, ליווי והדרכה להורים ועוד). הוסבר, כי חלופה זו דורשת הן איתור של מיקום מתאים להצבתה של הניידת (ניתן לבחור ביותר ממקום אחד, בשל ניידותה); הן איתור של מגרש מתאים לצורך חניית הלילה של הניידת, מחוץ למחנה, (בעניין זה נמסר שיש חניון של העירייה, שייבחן בעדיפות ראשונה); הן הסדרה מול גופי הבטחון של כניסתה ויציאתה של הניידת אל תוך ומחוץ למחנה, דרך המחסום, באופן שוטף ויעיל.

- **מבנה המינהל הקהילתי**: הוסבר כי כפי שהוסבר בהודעת העדכון הקודמת, חלופה זו עלולה לעורר קושי נוכח היקף השטח המצומצם שניתן להקצות במבנה זה עבור מתן שירותי טיפת חלב, כמו בהתחשב בצורך בייחוד שטח לטובת הפעלת תחנת טיפת החלב (כך למשל, לא ניתן לאחסן ציוד רפואי ומקרר חיסונים במקום שנגיש לציבור המשתתף בפעילויות המינהל). עם זאת, הוסכם שיש למצות את הבירור בטרם תורד חלופה זו מהפרק לחלוטין, ומשכך ייערך בירור נוסף בעניין מספר החדרים ושעות הפעילות האפשריות.

- **מבנים במחנה שהיו בשימוש אונר"א**: על פי הנמסר, על רקע חוק הפסקת פעילות אונר"א בשטח מדינת ישראל, התשפ"ה-2024 והחוק להפסקת פעילות אונר"א, התשפ"ה-2024, פונו ונסגרו מבנים בתוך מחנה שועפאט ומחוצה לו, שהיו בשימוש אונר"א. הוסבר שבעת הזו נערכים בירורים בעניינם של מבנים אלה לשם בחינת התאמתם למתן שירותי טיפת חלב במסגרת פתרון זמני ולשם כך יבחנו סוגיות של קניין ובעלות, רגישות בטחונית, תשתיות ונגישות המבנים.

עוד הוזכר, כי מחוץ למחנה ובסמיכות רבה אליו, נמצא מגרש שהיה בשימוש אונר"א שכעת עיריית ירושלים מפתחת בו מוסדות חינוך בטווח זמן מידי, ומכאן שהוא מהווה חלופה המוערכת על ידי עיריית ירושלים כזמינה ושיימה עבור מתן שירותי טיפת חלב; וכן הוזכר, כאמור לעיל, שמלכתחילה הועלתה אפשרות של מתן שירות על דרך של ניידת שירות בשטח צו ההפקעה של המחסום הצמוד למחנה אך מחוצה לו, שהוערכה על ידי גורמי המקצוע כפתרון ישים בפרק זמן שהינו הקצר ביותר מבין החלופות השונות.

עם זאת הודגש, שמשום שפתרונות כאמור נמצאים מחוץ למחנה, ויחייבו מעבר ובידוק במחסום, ונוכח הקביעה בצו על תנאי שניתן, אף עתה יובהר שבכוונת המשיבים למצות את הבחינה למימוש פתרונות זמניים שיפעלו בתוך המחנה, ולפנות לחלופות אלה רק במידה שימצא שבחינת החלופות בתוך המחנה העלתה חרס, באופן שייאלץ את התושבים להמתין להשלמת פתרון הקבע.

36. ביום 7.5.26 הוגש עדכון משותף רביעי מטעם המשיבים, בו עדכנו המשיבים כי בהמשך לאמור בבקשת הארכה שהוגשה מטעמם ביום 30.4.26, ביום 5.5.26 אכן התקיימה ישיבה כמתוכנן עם ספק שירות רלוונטי לשם קידומו של פתרון זמני למתן שירותי טיפת חלב במחנה שועפאט על דרך של ניידת שירות שתוצב **בתוך** המחנה. בישיבה נידונו פרטים קונקרטיים לשם התנעת ההתקשרות עם הספק בסד זמנים קצר ככל הניתן. בפרט, גורמי המקצוע בעירייה הציגו לספק את לוחות הזמנים שנקבעו על ידי בית המשפט הנכבד במסגרת הצו על תנאי שניתן מיום 17.11.25; וכן הבהירו לספק את עיקרי הצרכים המקצועיים העיקריים הנדרשים מניידת השירות, מתווה והיקף הפעלת הניידת המבוקש, ומודל ההתקשרות המתוכנן. מודל זה צפוי לכלול התקשרות בפטור ממכרז בין משרד הבריאות לעיריית ירושלים למתן שירותי טיפת חלב ומימון, לרבות באמצעות ספק משנה מטעמה; והתקשרות בין עיריית ירושלים לבין הספק האמור בהתאם לצורת העבודה שתבחר העירייה.

כן פורט שביום 7.5.26, העביר הספק הצעה ומפרט להפעלת ניידת השירות. הצעת הספק מפרטת את אופן אספקת השירות המבוקש באמצעות קרוואן נגרר אשר מסוגל לספק את מלוא השירותים הניתנים בתחנות טיפת חלב. הצעת הספק כוללת גם תמחור לשירות ומועד מוערך להתנעה מבצעית, לפיו ניתן יהיה לקבל מטופל ראשון בתוך 3 חודשים ממועד החתימה על ההתקשרות עם הספק (ולאחר חתימת חוזה בין משרד הבריאות לעירייה); ושבמהלך הימים הקרובים צפויים הגורמים הרלוונטיים בעירייה לבחון את ההצעה שהעביר הספק, לבצע אפיון של הדרישות הלוגיסטיות מהעירייה לצורך הפעלה תקינה של הניידת, כגון מיקום הניידת בשעות הפעילות, מיקום ותשתיות לצורך חניית לילה, וכיו"ב. לאחר מכן ניתן יהיה להשלים את ההתקשרויות בין משרד הבריאות לעירייה ובעקבותיה בין העירייה לבין הספק, לצורך מתן השירות ומימונו. כלל המהלכים האמורים יבוצעו על ידי המשיבים מהר ככל הניתן, כדי לאפשר התנעה מהירה של הפתרון הזמני.

צוין בהקשר זה, כי אמנם לצורך ההתקשרות בין משרד הבריאות לבין העירייה, דרוש אישור מטעם ועדת המכרזים של משרד הבריאות. אולם, לנוכח עבודות מקדימות שנעשו לרבות לטובת קבלת אישור תקציבי למתן השירות, ותיאומים שכבר החלו בין העירייה לבין משרד הבריאות, וכן תכיפות ישיבות הוועדה, נדבך זה של ההתקשרות לא צפוי להביא לעיכובים משמעותיים בלוח הזמנים להשלמת ההתקשרויות ותחילת הפעלת השירות.

כן הודגש, כי מצב החירום המיוחד שהוכרז עם פרוץ מבצע "שאגת הארי" השליך על מתכונת העבודה ועל זמינותם של גורמי המשיבים הרלוונטיים, אשר נדרשו לעסוק בין היתר בעניינים הנוגעים למצב החירום, מה שמטבע הדברים, ולמרבה הצער, יצר עיכוב בטיפול בסוגיות שאינן נוגעות למצב החירום הנוכחי, כבענייננו. משכך, התבקשה ארכה להפעלת הפתרון הזמני ביחס למועד שננקב במסגרת הצו על תנאי, תוך הבהרה שכלל הגורמים הרלוונטיים במשרד הבריאות ובעירייה רתומים לצורך הפעלתו המהירה ביותר בנסיבות העניין של הפתרון הזמני להפעלת טיפת חלב במחנה שועפאט, על כל המורכבויות הכרוכות בכך.

37. ביום 27.5.26 הוגש עדכון משותף חמישי מטעם המשיבים, בו עדכנו שבשבועות האחרונים חלה התקדמות נוספת למול הספק הפרטי שמיועד לספק את שירותי ניידת טיפת החלב, אשר תפעל כ"פתרון ארעי" עד הקמתה של תחנת טיפת חלב קבועה במחנה פליטים שועפאט: גובש מתווה התקשרות עם הספק בפטור ממכרז, המבוסס על היותו הגורם הנוכחי היחיד שמספק שירותי ניידת טיפת חלב למשרד הבריאות כיום מכוח הליכי מכרז אחרים, ומשכך, הנו הגורם המתאים והמסוגל להיערך לאספקת שירות דומה במיקום נוסף בפרק הזמן המינימלי ולתקופת הפיילוט הנדרשת לבחינת איפיון והיקף הצרכים והמענים להם. על מנת להתניע את פעילות הניידת בהקדם האפשרי, סוכם כי בשלב ראשון תסדיר העירייה התקשרות זמנית עם ספק זה לתקופת פיילוט; כאשר במקביל תפעל המדינה להסדיר התקשרות עם העירייה לצורך מימון הפעילות. צוין כי בתקופת הפיילוט יבחנו הצדדים את היקף ואפיון הצורך ואת האמצעים המיטביים לאספקת השירות. בהתאם לממצאים ובמקביל לתקופת הפיילוט, ידונו הצדדים במתווה להתקשרות ארוכת טווח ויקדמו את ההתקשרות בו.

עוד עדכנו המשיבים כי בהיבט הלוגיסטי, עיריית ירושלים איתרה מקום ייעודי לחניית לילה של הניידת שתפעל, אשר עונה לכל דרישות הספק לצרכי תפעול הניידת. אשר למיקום הניידת בשעות הפעילות בתוך המחנה, סוכם כי הניידת תוצב בשכונה לפי הצורך והאפשרות, תוך יידוע מקבלות ומקבלי השירות בהתאם ותוך מתן כלל השירותים כמתחייב. יצוין כי לפי ההסדר המסתמן, נהג הניידת יהווה גם סדרן במרחב ההמתנה והכניסה לניידת, מה שיעזור להתנהלות היומיומית ולפעילות שוטפת תקינה וסדורה. לעדכון צורך כנספח צילום המציג את סוג הניידת שצפויה לפעול במסגרת הפתרון הארעי המתגבש בימים אלה.

ביום 25.6.26 הוגש עדכון משותף שישי מטעם המשיבים, בו עדכנו שחלה התקדמות נוספת למול הספק הפרטי שמיועד לספק את שירותי ניידת טיפת החלב, אשר תפעל כ"פתרון ארעי" עד הקמתה של תחנת טיפת חלב קבועה במחנה פליטים שועפאט. לאור התהיות שהועלו בעניין זה במסגרת תגובת העותרים להודעה הקודמת, הובהר כי הפיילוט שעליו דובר איננו מתווה הפעלה מצומצם או קצר-מועד, אלא פירוש הדבר הוא התקשרות למשך שנה שלמה בתור התחלה, עם אופציה להארכה, כאשר במהלכה הספק יתחייב להקים ולזווד ניידת מלאה, שתכלול חדר המתנה; 2 חדרי טיפול; חדר שירותים עם עמדת החתלה; ואת כל הציוד והמאפיינים הנדרשים עבור מתן שירות טיפת חלב מלא, ממש כשם שניתן בכל תחנות טיפת חלב בירושלים (חיסונים, הערכות גדילה והתפתחות, ייעוץ הנקה, הדרכות הורים, מעקב והדרכה בתזונה וקידום בריאות). כן על פי הנמסר, בהתאם לטיוות מתווה ההתקשרות, השירות ינתן 5 ימים בשבוע בשעות 8:00-16:00 ובהתאם לימי העבודה והחג הנהוגים במגזר הערבי, והזמנת התורים תתבצע על ידי הספק באמצעות מוקד ייעודי שיפעל בימים א'-ה' בשעות 8:00-16:00.

כן הוסבר שבכל הנוגע למיקום הניידת, לו היה ניתן להציב אותה במקום אחד קבוע, ברי כי ניתן היה לקדם פתרון של מבנה יביל, כפי שניסו המשיבים לקדם בשלבים מוקדמים יותר וכפי שעודכן בהודעות עדכון קודמות מטעם המשיבים. כזכור, וכפי שהמשיבים הבהירו בהודעות העדכון מטעמם, בשל מגבלות שהציבו גורמי הבטחון האמונים על הסדר הציבורי והבטחון במחנה שועפאט, לא נמצא מקום קבוע אפשרי בטווח זמן הנראה לעין, ומשכך פנו המשיבים לפתרון החלופי בדמות הניידת, אשר תוצב בהתאם לצורך ולאפשרות, תוך עדכון מקבלי השירות באמצעות המוקד הייעודי.

הוסבר שבדברים האמורים לעיל יש כדי להבהיר גם את השימוש במושג "פיילוט", שנועד להבהיר שבשנת ההפעלה הראשונה יושם דגש על אפיון היקף הצרכים והמענה להם; וששלב הנוכחי לא תיעשה מראש התקשרות מחייבת למשך יותר משנה, בין היתר על מנת לאפשר מסגרת תקציבית שמאפשרת הליך אישורים מהיר יותר מבחינת משרד הבריאות, ועל מנת שלא לכבול את ידי המשיבים במידה והשירות שינתן יתברר כלא הולם או מספק. כן הודגש כי הבחירה במודל ההתקשרות שהוצג נועדה לזרז וליעל את התנעת הפתרון הארעי, שכן לו המשיבים היו מתקשרים מראש במודל התקשרות ארוך טווח לפתרון ה"ארעי", היה בכך חיסרון כפול: גם משום הגבלת הגמישות הניהולית והתפעולית של הניידת, וגם משום ההיקף התקציבי הגדול יותר, אשר היה מצריך הליך אישור תקציבי ארוך ומורכב יותר בהתאם לנהלי משרד הבריאות והאוצר. בהמשך לכך, יעדכנו המשיבים כי נמשך שיח מול הספק לשם ליבון סוגיות שונות, וביום 24.6.26 הועברה מצידו הצעת מחיר מעודכנת, בעקבות הליבון האמור ותיקונים שהתבקשו.

מבחינת קידום ההתקשרות, הוסבר שכעת מרכזים גורמי העירייה הערות להצעת המחיר המעודכנת ומפרט הפעילות, ותועבר הצעת מחיר מתאימה מהעירייה למשרד הבריאות, שתשקף את העלות הכוללת של הפרויקט, לרבות עלויות נלוות מצד העירייה ככל שישנן. וכי בשלב הבא, לאחר שיהיו נוסחים מוסכמים על כלל הצדדים, יפעלו העירייה ומשרד

הבריאות לאישור שתי התקשרויות מקבילות – בין הספק לעירייה, ובין העירייה למשרד הבריאות. יצוין כי בשלב זה כבר הוכנו טיוטות נוסח לכלל ההתקשרויות האמורות, והגורמים הרלוונטיים פועלים על מנת להשלימן בהקדם. מובן כי השלמת הנוסחים תלויה בין היתר גם בצדדי ג', ויובהר כי כל הצדדים הנוגעים בדבר מודעים לחשיבות העניין ולדחיפות הרבה במימוש "הפתרון הארעי", כמו גם למועדים שקבע בית המשפט הנכבד.

בצד כלל ההתפחויות בעניין מתווה הניידת, הוסבר כי בימים האחרונים ממש חלו התפתחויות חדשות המהוות שינוי נסיבות לטובה, וזאת בכל הנוגע לזמינותם של מבני קבע בייעוד מתאים להפעלת טיפת חלב – מבנים שעתידיים ככל הנראה לעבור לחזקת העירייה, ואשר ייתכן ויהיו אפשרות להפעלת תחנת טיפת חלב בתוך שטח המחנה, וזאת בעתיד הנראה לעין. הוסבר שבמקרה שאפשרות זו תתממש, ייתכן וניתן יהיה ליתן מענה פשוט יותר מבחינה תפעולית, במבנה קבע, לצורך ה"פתרון הארעי" לטיפת חלב בשטח המחנה; ואולם הודגש כי בעת הזו פועלים המשיבים לקדם גם את פתרון הניידת וגם את בחינת הפתרון הנוסף החדש, על מנת לאפשר את תחילת מתן שירותי טיפת החלב במחנה בזמן הקצר ביותר האפשרי בנסיבות העניין.

39. עתה יעדכנו המשיבים כי על פי הנמסר מהמשיבה 3, נראה שחלה התקדמות ממשית בהקשר של החלופה החדשה, שתאפשר מתן שירותי טיפת חלב במבנה קבע רחב ידיים ונגיש שנמצא בלב המחנה. כיוון שהתמונה העובדתית העדכנית והמלאה ביותר בעניינה מצויה בידי המשיבה 3, לא יורחב בעניינה מעבר לכך במסגרת תשובה זו. מובן כי ככל שיהיה ניתן לעדכן בדבר פרטים חדשים אלה ימסרו במהלך הדיון הקרוב.

סיכום הדברים: החלופות השונות שנבחנו וקודמו לשם מתן פתרון ארעי

40. כזכור, בטרם הוציא בית המשפט הנכבד מלפניו את הצו על תנאי בעתירה, מתוך הבנה שהפתרון הקבוע שמקדמת העירייה (הקמת הקומפלקס) צפוי לתת מענה רק בתוך כמה שנים, קידם המשרד פתרון זמני, על דרך של יציאה למכרז. כפי שפורט בהרחבה בהודעות עדכון רבות שהוגשו לבית המשפט הנכבד, ההליך המכרזי לא צלח בסופו של יום, לאחר שהתגלעו קשיים שאינם בשליטתו של המשרד כבר מראשיתו וכן בהמשכו, וזאת חרף מאמצים רבים שנעשו מצד המשרד לשם קידומו והצלחתו. לפיכך, החל המשרד לקיים מגעים מול עיריית ירושלים על מנת שהמשרד יתקשר עם העירייה בפטור מכרז, תוך שהעירייה תתקשר עם ספק בהליך מכרזי, מה שיאפשר להתגבר על דרישות ביטוחיות מסוימות שלא אפשרו את ההתקשרות הישירה מול המשרד.

41. כן יוסבר, כי לאחר ביטולו של המכרז, התחוויר שאין היתכנות לאיתור ספק שיציע גם נכס פיזי בו ניתן השירות וגם יוכל לתת את השירות עצמו – כך שיש צורך אקוטי לנתק בין הדברים – דהיינו, שהמשרד והעירייה יאתרו מיקום מתאים במחנה, והספק שיתן את השירות יעשה זאת מכוח התקשרות מול העירייה לרכש שירותי הפעלת התחנה, תוך שהמשרד יתקשר עם העירייה בפטור ממכרז, לשם מימון ההפעלה.

- א. **ספק שירות בהתקשרות עם העירייה שיפעל במבנה יביל בתוך שטח צו ההפקעה של המחסום** – חלופה זו ירדה מהפרק לאחר שהמיקום שאותר כמתאים לכך, בסמוך למגרש הקט-רגל, נפסל על ידי גורמי הביטחון האמונים על הבטחון והסדר במתחם המחסום (מג"ב עוטף ירושלים), בשל שיקולים בטחוניים.
- ב. **ספק שירות בהתקשרות עם העירייה שיפעל במבנה המינהל הקהילתי** – חלופה זו ירדה מהפרק, נוכח היקף השטח המצומצם שניתן להקצות לטיפת חלב בתוך המבנה (שאינו גדול), ובהתחשב בצורך לייחד שטח לטובת התחנה, כך שלא ניתן "לחלוק" חדרים המשמשים גם לפעילויות נוספות של המינהל, בשל אחסונם של חומרים רפואיים רגישים, מה שהיה עלול לפגוע בפעילויות המינהל.
- ג. **ניידת שירות שתוקם ותופעל על ידי ספק שירות בהתקשרות בפטור ממכרז עם העירייה** – חלופה זו הגיעה לשלב מתקדם במגעים מול הספק, כך שבעת הזו דרושים צעדים ספורים נוספים בלבד לשם חתימת ההתקשרות. עם זאת, נוכח ההתפתחות החדשה שתאפשר מבנה קבע גדול יותר ומאפייני שירות טובים יותר, ועל פניו יתכן שתוכל לפעול בפרק זמן מהיר יותר – חלופה זו הוקפאה בשלב זה. יודגש שאם החלופה החדשה לא תתקדם במהלך החודש הקרוב – בכוונת המשיבים "להפשיר" את חלופת הניידת ולקדם את ההתקשרות בהקדם.
- ד. **"החלופה החדשה"** – כאמור, התמונה העובדתית בעניינה מצויה בידי המשיבה 3 ופרטיה שניתן למסור בשלב זה פורטו במסגרת תצהיר התשובה שהוגש מטעמה.
- ה. **חלופות נוספות שנפסלו** על הסף לאורך הדרך: בתי ספר בתוך המחנה (לא אותר מוסד מתאים שנכון לשיתוף פעולה עם הרשויות לצורך הקמת התחנה).
- ו. **שימוש בנכסים של בתי ספר בתוך המחנה** – לא אותר מוסד מתאים שנכון לשיתוף פעולה עם הרשויות לצורך הקמת התחנה.
- ז. **קופות החולים** – כפי שצויין בתגובה המקדמית, בירור המשרד מול קופות החולים ביחס להפעלת התחנה בכפר עקב, בזמנו, נתקלו בסירוב. כמו כן, אגף פיקוח על קופות החולים במשרד הבריאות סבר באותה עת שאין מדובר במענה מתאים. יודגש, כי קופות החולים במחנה מופעלות על ידי זכיינים, וממילא אלה לא ניגשו למכרז שפרסם משרד הבריאות לשם הפעלת טיפת החלב במחנה ולא הביעו רצון להפעלה כאמור. כן יצוין שבמהלך שני הסיורים שנערכו בימים 2.12.25 ו-15.12.25, מסרו נציגי התושבים שהתלוו לסיור כי מהיכרותם עם הזכיינים הם אינם מעוניינים בהפעלת טיפת חלב על ידם.
- ח. **חיפוש מיקומים אפשריים נוספים** – הח"מ ערכה בדיקה מול רשות מקרקעי ישראל לבירור האם קיימים מבנים או שטחים נוספים בתוך המחנה הנמצאים בהחזקה או בבעלות של רשות מרשויות המדינה (על רקע תפיסת מקרקעין מכוח החוק להפסקת פעילות אונר"א, תשפ"ה-2024 או על רקע אחר), אך על פי הנמסר וכן על פי הנבדק באתר המיפוי הממשלתי לא אותרו מיקומים מתאימים. בכלל זאת נבחנה האפשרות של הצבת מבנה יביל בשטח בו עתיד להיבנות הקומפלקס הקבוע של עיריית ירושלים,

אך הובן שהשטח מיועד להתחלת עבודות בינוי, על הסיכון ואי-הסדר הכרוך בכך, כך שאיננו מתאים ומונגש לטיפול עבור תינוקות רכים.

ט. **הצבת מבנה יביל או ניידת מחוץ למחנה אך בסמוך לו** – בתוך כך, הוצע מיקום בתוך שטח צו ההפקעה של המחסום – אפשרות שהצבא, המשטרה ומג"ב נתנו לה את ברכתם הראשונית, וכן הוצע מגרש קרוב למחסום שהיה בשימוש אונר"א שעיריית ירושלים מפתחת בו מוסדות חינוך בטווח זמן קצר. שני פתרונות אלה הוערכו כישימים ביותר בטווח הזמן הקצר, ואולם נוכח היותם מחוץ למחנה ומחייבים מעבר של בידוק במחסום, תועדפו בעדיפות נמוכה, והוחלט על ידי המשיבים להחזירם לשולחן רק לאחר שימוצו ויפסלו כלל החלופות האפשריות בתוך המחנה.

עמדת המשיבים

43. כאמור לעיל, כבר מיום הגשתה, עמדת המשיבים היא כי יש חשיבות וצורך בהקמת טיפת חלב במחנה שועפאט, כך שלמעשה אין כל מחלוקת משפטית העומדת על הפרק.

כפי שהוצג בהרחבה לעיל, וכעולה מהודעות העדכון הרבות שהוגשו, מאז הגשתה של העתירה, וביתר שאת מאז שניתן הצו על תנאי, הגורמים הצריכים לעניין במשרד הבריאות פועלים לשם קידום פתרון זמני למתן שירותי טיפת חלב במחנה שועפאט.

44. לאחר שההליך המכרזי לא צלח, **התחדדה ההבנה שמשרד הבריאות נדרש לשיתוף פעולה מצד גורמים נוספים, לשם איתור מיקום פיזי במחנה והוצאת התקשרות ישימה לפועל**. זאת, בשים לב לקשיים ולמורכבויות שפורטו לעיל בעניין מתן שירותים בשכונות שמעבר לעוטף. לשם כך, **גובש צוות עבודה משותף עם עיריית ירושלים, שהתכנס על בסיס חודשי בפורום רב-משתתפים** (בימים: 31.12.25, 29.1.26, 23.2.26, 25.3.26, 26.4.26, 15.6.26, 12.7.26), במסגרתו נוצרו גם ממשקי עבודה ישירים בין גורמי המקצוע בגופים שקיימו שיחות והתייעצויות באופן שוטף ביניהם. כן נערכו מספר **סיורי שטח במחנה** לשם בחינת החלופות (שניים בפורום רחב, יחד עם גורמי ביטחון, ואחד בפורום הנדסי בהקשר של מבנה היביל, כמתואר לעיל). כן יצוין שבמעלה הדרך גם נערכו שיחות ספורות שעניינן עדכון והתייעצות עם ב"כ העותרים וכן עם נציג התושבים במחנה.

45. **לאורך התהליך נתגלעו קשיים שונים בחלופות שנבחנו, אך המשיבים לא קפאו על השמרים, ובכל פעם שחלופה אחת נדחתה, מיד בסמוך התכנס צוות העבודה המשותף והחל לקדם חלופה אחרת.**

אמנם, חרף מאמצים אלה, בעת הזו טרם החלה לפעול תחנת טיפת חלב המיוחלת במחנה, ואולם הגורמים הצריכים לעניין שוקדים בימים אלה ממש על קידומה של החלופה הטובה ביותר העומדת על הפרק נכון למועד זה.

אשר על כן, מקום שבו המשיבים פועלים ביתר שאת לשם קיומו של הצו על תנאי שהוציא מלפניו בית המשפט הנכבד, על הצד הטוב ביותר בנסיבות העניין, המשיבים סבורים כי אין כל מקום למתן צו מוחלט בעתירה, ותחת זאת, מוצע שהמשיבים ישובו ויעדכנו בדבר התקדמותה של החלופה הנוכחית עד ליום 9.9.26.

יפים לענייננו דבריו של בית המשפט הנכבד בפסק הדין שניתן בבג"ץ 5884/22 מועצה אזורית שומרון נ' משרד ראש הממשלה (4.9.23). בעניין זה, הוגשה עתירה בבקשה להורות למדינה לסלול כביש בתוך פרק זמן קצוב, והמדינה הגישה הודעת עדכון בגדרה פורט שסוכם שסלילת הכביש תתקצב במסגרת תכנית חומש, כי נמצא גורם שיהיה אחראי על הסלילה וכן נמסר מועד צפוי להתחלת העבודות. לאור הודעה זו, הורה בית המשפט הנכבד על דחייתה של העתירה, כדלקמן:

"בנסיבות אלה, ברי כי אין עילה למתן מי מהצווים על תנאי שהתבקשו בעתירה, וממילא אין עילה למתן צו מוחלט. (...) לא ראיתי גם עילה להתערבות שיפוטית ביחס לבקשת העותרת כי נורה על 'מועד סופי' להשלמת סלילת הכביש העוקף. יובהר, כי בקשת העותרת ברישא עתירתה, כי נורה למשיבים ליתן טעם "מדוע לא יושלם כביש 'עוקף' לובאן' לאלתר ויפתח לתנועה בהתאם להתחייבויותיהם [...]" וכן בקשתה כי לאחר שמיעת הצדדים נוציא 'צו מוחלט' "תוך קציבת מועד לפתיחת הכביש" – היא סעד חריג – שלא בנקל ניתן, לבטח לא כאשר ביסוד ההחלטה המינהלית, שהתקבלה על-ידי הדרג המדיני הבכיר, ניצבים שיקולים מקצועיים, ביטחוניים ותקציביים (ראו: בג"ץ 1053/21 עיריית רהט נ' רשות מקרקעי ישראל, פסקה 18 [פורסם בנבו] (08.06.2022)). מתן סעד כאמור כמעט ומחייב את בית המשפט להחליף את שיקול דעתן של רשויות שלטוניות מוסמכות בשיקול דעתו-שלו".

בתוך כך, הפנה בית המשפט הנכבד לדברים שנקבעו בפסק הדין שניתן בג"ץ 6016/22 קו לעובד נ' רשם הקבלים – משרד הבינוי והשיכון [פורסם בנבו] (08.12.2022), שם הודיעה המדינה על גיבוש נוהל (שגיבושו התבקש כסעד במסגרת העתירה), אשר אף הם יפים לענייננו:

"6. הנה כי כן, בנסיבות אלה, ברי כי אין עילה למתן מי מהצווים על תנאי שהתבקשו בעתירה, וממילא אין עילה למתן צו מוחלט (...).
7. ודוק; אין ספק כי משך הזמן שיידרש למשיבים לגיבוש הנוהל הוא בעל חשיבות. שכן, החובה המינהלית לפעול במהירות ראויה היא מושכל יסוד בכללי המינהל התקין (יצחק זמיר הסמכות המינהלית כרך ב' 704, 719-724 (מהדורה ראשונה, התשנ"ו), והאסמכתאות הרבות שם)). זאת ועוד, עמידה בלוח זמנים סביר לביצוע פעולה מינהלית נתונה, כשלעצמה, לביקורת שיפוטית (...). ואולם, בעת בחינת התנהלותה של הרשות המינהלית, בהיבט של לוח הזמנים לביצוע החלטה, יש לתת את הדעת למהות ההחלטה והסמכות שמופעלת; אשר על כן נקבע, זה מכבר, כי "המהירות הראויה אינה אלא המהירות הסבירה, והסבירות תלויה בנסיבות של כל מקרה" (בג"ץ 7844/07 כהן נ' ממשלת ישראל, פסקה 29 [פורסם בנבו] (14.04.2008)). עם זאת, בית משפט זה אינו מקיים, למעט במקרים חריגים, מעקב אחר ביצוע החלטות מינהליות – בוודאי מקום בו העוסקים במלאכה יושבים על הקדוּכה, ומוסרים כי בתוך "מספר חודשים בודדים" ישלימו מלאכתם הראשונית (וזאת, למשל, בשונה ממצב דברים בו אגב עתירה התוקפת נוהל קיים, יודיעו גורמי

המדינה כי הם עמלים על שינויו באופן שייתר את הדיון בנוהל לגופו).
הדברים מקבלים משנה תוקף מקום בו, כבענייננו, לא מונחים לפני בית
המשפט נתונים שעל בסיסם ניתן לשקול מהו לוח הזמנים הסביר לגיבוש
הנוהל, בהינתן מכלול השיקולים המקצועיים הכרוכים בכך..."

47. הנה כי כן, וכאמור לעיל, בנסיבות המתוארות לעיל יטענו המשיבים אין מקום למתן צו
מוחלט בעתירה, ותחת זאת, מוצע שהמשיבים ישובו ויעדכנו בדבר התקדמותה של החלופה
הנוכחית עד ליום 9.9.26.

48. האמור בתצהיר התשובה אושר על ידי גב' אורית אפרתי לב, מנהלת אגף בכיר רכש ונכסים
במשרד הבריאות. מטעמים טכניים, ועל מנת שלא לעכב את הגשת תצהיר התשובה,
תצהירה החתום יוגש לבית המשפט הנכבד בהקדם.

היום, ט' באב תשפ"ו

23 ביולי 2026

יעל קולודני ערבה, עו"ד
סגנית בכירה במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה